

تحت فشار
خریداران
پایین دستی
برای ادامه
عرضه تالک
مرغوب افغانی
طرف‌های ذینفع
مجبور شدند به
مقامات ارشد
ایالتی و مقامات
کابل پول بدهند
تا بتوانند مجوز
یک بار صادرات
تالک انباشته
شده و مجوزی
برای ۱۰۰ هزار
تن تالک راتهییه
کنند

ببرند. با این حال تالک به عنوان کالای فله‌ای با هزینه‌های حمل و نقل قابل توجه نسبت به مواد معدنی با ارزش ترسود کمتری دارد و لذا امکان اخاذی و رشوه در آن کمتر است. (۴۸)

یشم
یشم برای حکاکی‌های سنگی و ساخت جواهرات، بویژه در چین ارزش بالایی دارد. این ماده معدنی بسیار سخت و مقاوم در برابر حرارت بالا ماده‌ای راهبردی است. افغانستان در ایالت‌های کنر، ننگرهار، نورستان، کابل، لوگر، بدخشان و پروان بالفعل ذخایر فراوان یشم دارد و در سایر مناطق نیز به شکل بالقوه امکان وجود ذخایر یشم هست. براساس گزارش‌ها در تمام این ولایات استخراج غیرقانونی یشم وجود دارد. (۴۹) پیش از این یشم سیبری شهرت جهانی داشت، اما از وقتی یشم افغانستان در سه سال پیش به بازار جهانی معرفی شد، مشخص شد افغانستان توان تولید سنگ یشم با کیفیت بالاتر را دارد.
یک مورد پرسر و صدا درباره یشم در ناحیه گشتا در ولایت ننگرهار محل ذخایر گسترده یشم که تا ناحیه خاص در ولایت کنرادامه دارد این بود که یک نماینده مجلس در سه سال گذشته بدون اینکه قراردادی بسته باشد مقدار قابل توجهی از یشم را در گشتا استخراج و از طریق گنداو و تورخم به خارج از کشور قاچاق کرده است. (۵۰)

سنگ‌های قیمتی (زمرد و یاقوت)
سنگ‌های قیمتی افغانستان هزاران سال است که به مقدار کم استخراج می‌شوند. در میان سنگ‌های قیمتی یاقوت و زمرد در دهه‌های اخیر به طور فزاینده‌ای بهره‌برداری شده‌اند. این منابع از این جهت که در مناطق دور قرار دارند استخراج آنها آسان و حمل و نقل مخفیانه میزان اندک آنها ساده و قیمتشان بالاست، بسیار غارت‌پذیر هستند.

ذخایر معروفی از یاقوت در ولایت بدخشان و در منطقه جگدالک از ناحیه سروبی ایالت کابل یافت می‌شوند. مردم محلی هر دو منطقه سالیان سال است که با استفاده از فنون صنعتگری یاقوت را استخراج می‌کنند. محلی‌ها که یاقوت در جگدالک یافت می‌شود در حال حاضر تحت کنترل طالبان است، اما معدنچیان می‌توانند کار کنند و طبق گزارش‌ها حدود ۱۰ درصد «حق الامتیاز» را به طالبان می‌پردازند. گفته می‌شود پلیس محلی در این ناحیه هم ۱۰ درصد از هر کسی که از آنجا عبور کند می‌گیرد.

طبق گزارش بی.بی.سی در سال ۲۰۱۲ در مورد غارت معدن یاقوت، «بزرگان قبایل می‌گویند که... معادن توسط دزدان و مقامات فاسد» غارت می‌شود.

زمرد در دهه ۱۹۷۰ در ناحیه خنجی که اینک ولایت پنجشیر است، کشف شد. هیچ سابقه رسمی یا عمومی از تولید زمرد در پنجشیر وجود ندارد. با این حال براساس برخی گزارش‌ها طبق برآورد فرمانده احمد شاه مسعود، رهبر مقاومت ضد شوروی، در سال ۱۹۹۰ حدود ۸ میلیون دلار سنگ زمرد استخراج شده است. (۵۷) از یکی از اعضای حلقه او نقل شده است که زمرد یکی از منابع درآمد این گروه بوده است. (۵۸)

معدن زمرد پنجشیر تحت کنترل نخبگان ولایتی هستند، اما حتی اگر این ایالت آرام و امن هم باشد، استخراج غیرقانونی و گسترده است. معدنچیان ۱۰ درصد حق الامتیاز را به